

כתובות עא:-עב.

מ. שווערד

1. ספר בניהו בן יהוידע על כתובות דף עא/ב

ככלה שנמצאת שלמה בבית חמיה ורדופה לילך ולהגיד שבחה בבית אביה. נ"ל בס"ד על פי מה שאמרו באבות [פ"ג] כל שיראתו קודמת לחכמתו ומתקיימת, ופרשתי בס"ד הכונה, אם יש לו יראת שמים באמת, אז התורה שלומד בפיו חשיב כאלו קיים אותה במעשה, ולוקח שכר מעשה גם כן, ולזה אמר חכמתו הוא עסק התורה מתקיימת, כלומר נחשב לו שבא לידי קיום, וקיים בפועל, מה שאין כן אם אין לו יראת שמים, אין למודו בפיו נחשב כאלו קיים אותה במעשה, והנה כאן מדמה היראה לבית חמיה, ועסק התורה לבית אביה, וזהו שאמר נמצאת שלימה בבית חמיה היא היראה, ואז מגדת שבחה בבית אביה הוא עסק התורה, דכיון שיש לה יראה חשיב עסק התורה שלה, כאלו קיימה הדברים ההם במעשה בפועל, ולקחת שכר מעשה גם כן ואין לך שבח גדול מזה, ולכן אמר כמוצאת שלום, שזה השבח שבלימוד לבדו לוקחת שכר מעשה, חשיב כמציאה שלוקח ממון אשר לא עמל בו ולא גידלו, כן זה לוקח שכר מעשה אשר לא עמל בה:

2. ספר הפלאה על כתובות - דף עא עמוד ב

שם א"ר יונתן ככלה שנמצאת שלמה. יש לומר המשך הכתובים שם בזה הדרש אם חומה היא וגו' דקאי על התורה כמו שאחז"ל בפסחים ר"פ האשה והענין שאחז"ל שהתורה מגלה סתרים ללומדיה כאשר המגלה סתרים לבעלה. אמנם יתחלק לפי ענין היגיעה והשעשוע בה כי המגיעים מאוד ומשתעשעים בה כמ"ש בחוקותיך אשתעשע תתגלה לו עומק ההלכה לאמתה של תורה. אך המעיין בה לפרקים בלא יגיעה כן יראה אותה בהסתר פנים ויעלה את המדומה כאלו עמד על האמת. ובאמת בהתקרב הענין לברר היטב ימצא כי אין בדבריו ממש והוא כמשל הציור שבהסתכלות מרחוק יראה כאלו הדבר ממש בצורתו ובהתקרב אליו וימשש בו ימצא שהוא רק דמיון בעלמא וז"ש אם חומה היא שהוא מתחזק בה בכל עוז והתלהבות חשקו יבנה בה בנין טירת כסף. ואם דלת היא כפירש"י שם שהוא כמו דלת הסובבת על צירה פעם לפנים פעם לחוץ אזי נצור עליה לוח ארז ר"ל ציור בעלמא שמציירים על לוח ואין בו ממשות (וירמז לשון לוח שאותיות כסף מתהפכין בא"ת ב"ש לאותיות לוח) ולהיות כי אחז"ל שהמחדש דבר לאמתו הנשמה עולה למעלה בלילה וכ"ש בשבת שהנשמה יתירה עולה למעלה ומתפארת ודורשת בישיבה של מעלה. ע"כ יצדק שזהו כוונת חז"ל שפירשו אז הייתי כמוצאת שלום שנמצאת שלמה ורדופה להגיד שבחה בבית אביה למעלה. ויש להאריך בזה ואין כאן מקומו:

3. ספר הפלאה על כתובות - דף עב עמוד א

בגמרא תניא היה ר"מ אומר וכו' יש מקשים על מה שאחז"ל איזהו חסד של אמת חסד שעושים עם המתים דהא גם הוא יש לו תשלום גמול כדאמרינן הכא דספיד יספדניה. ונראה דאפ"ה לא דמי לשאר גמול שאותו איש עצמו ישיב לו גמולו משא"כ בזה שאותו שעושה עמו חסד לא ישיב לו אף דשכרו מן השמים הוא דספיד יספדיניה. מ"מ נקרא חסד של אמת. שהוא כמו כל המצות שיש להם שכר מן השמים והיינו דקאמר הכא טוב ללכת וגו'. ר"ל מצוה יותר בזה באשר הוא סוף ואין לו תשלום גמול מאותו אדם. אבל החי יתן אל לבו דיש לו גמול מן השמים לאחר מותו שאין לך אדם שלא יצטרך לזה הגמול...

4. מהרש"א על כתובות דף עב/א

גמ' והחי יתן אל לבו ... וצ"ל דלכת אל בית המשתה היינו של רשות אבל משתה של מצוה כגון של חתן וכלה הא אמרינן פרק האשה שנתארמלה דמעבירים המת מלפני חתן וכלה:

5. רמב"ם יד החזקה - הלכות אבל פרק יד

(ח) מי שהיה לפניו מת וכלה מניח את הכלה ומתעסק עם המת וכן הוא אומר לב חכמים בבית אבל וגו' מת וכלה שפגעו זה בזה בדרך מעבירין את המת מלפני הכלה וזה עוברין מלפני המלך: